

Ålands hälso-
& sjukvård

Hälso- och sjukvården på Åland

Om hälso- och sjukvården på Åland

Ålands hälso- och sjukvård (ÅHS) ger **vård** till den åländska befolkningen och alla besökare i livets olika skeden.

Alla som jobbar på ÅHS har **tystnadsplikt**.

Telefonnummer till växel: 018-5355.

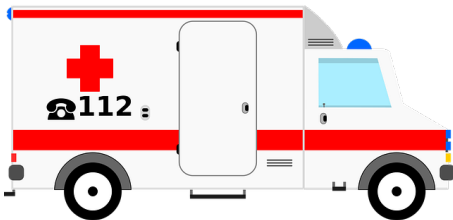
Hemsida: www.ahs.ax

Akut

Om det är **fara för liv** ring **112**.

Behöver du kontakt med alarmcentralen och det inte är fara för liv, ring 018-19 000.

Alarmcentralen = polis, räddningstjänst, ambulans och sjöräddning.

Vilken vård har du rätt till?

Alla som har hemkommun på Åland har rätt till den offentliga hälso- och sjukvården (ÅHS).

Alla som är på Åland har rätt till akutsjukvård.

Du **kan** även ha rätt till mera än akutsjukvård.

Detta bedöms av en läkare,

och bestäms av **var** du har din hemort,
om du har ett EU-kort (europeiskt sjukförsäkringskort)
samt **om** du har en betalningsförbindelse.

Hur mycket du betalar för vården
beror också på detta.

För mera information se www.ahs.ax

Sjukvårdsupplysningen

Har du frågor om vård, egenvård,
sjukdom eller något annat
som handlar om hälso- och sjukvård
kan du ringa Sjukvårdsupplysningen (ÅHS)
på telefonnummer: 018-535 117.

Telefonnummer jourtid

.Jourhavande tandläkare: 018-14 600.

Att tänka på

- Kom **i tid** till alla bokade besök.
- **Avboka** ditt besök om du inte kan komma.
- Om du inte avbokar måste du betala en avgift (48 € per besök).
- Ta med giltigt **ID-bevis**. (Identitetskort).
- Det bokade besöket gäller endast för **en** person.

- **Tiden** för besöket kan vara kort.
- **Undvik** parfym och starka dofter.

Patientavgifter

Det kostar att vara patient på ÅHS.

Detta bestäms enligt lag.

Följande besök är gratis:

- skolhälsovård
- barn- och mödrahälsovård
- preventivmedelsrådgivning för personer
- livmoderhalscancer-screening (vart femte år för åldern 25–60år)
- bröstcancer-screening (vartannat år för åldern 50–69år)
- barn- och ungdomars besök inom primärvårdskliniken
- barn och ungdomars besök inom tandvården.

Betalar du för höga patientavgifter?

Hur mycket du betalar för sjukvården per år beror på din inkomst.

Följande summor gäller för året 2020:

Har du en lägre årsinkomst än 14 000 €

betalar du max 125 € per år.

Har du en inkomst mellan 14.000 €–16.000 €

betalar du max 250 € per år.

Det krävs att du lämnar in en kopia på beskattningsintyget till ÅHS.

Du kan antingen:

- mejla till kund.ekonomi@ahs.ax
- lämna in kopian till receptionen vid huvudentrén på sjukhuset
- lämna in kopian till ÅHS ekonomiavdelning.

Personer som under året fyller 75 år betalar max 250 € per år.

Detta sköts automatiskt från ÅHS.

Spara alla kvitton

Spara alla kvitton från apotek (för läkemedel), tandläkare, optiker, ÅHS och privat sjukvård (Medimar och Cityläkarna).

Du har rätt att dra av dessa kostnader i din skattedeklaration.

Primärvård

Primärvården är öppen för alla.

Du behöver **ingen remiss** till primärvården.

Primärvården erbjuder hjälp

för att du ska kunna leva ett så friskt, bra, hälsosamt och långt liv som möjligt.

Kontakta primärvården för:

- din fysiska hälsa
- din psykiska hälsa
- graviditet
- ditt barns hälsa
- sexuell hälsa och prevention
- hjälp att gå ner i vikt

- hjälp att sluta röka
- vaccinationer (för resevaccin: kontakta Medimar eller Cityläkarna).

Till primärvården hör:

- hälsocentralen i Mariehamn: 018-538 500 (for English press star ★)
- hälsocentralen i Godby: 018-535 819 (for English press star ★)
- hälso- och sjukvårdsmottagningar
- hemsjukvård
- Mental hälsa, mottagning för vuxna (18 år och äldre)
- preventivmedelsmottagningen
- barnrådgivningar
- mödrarådgivningar
- skol- och studerandehälsovård.

Specialsjukvård

Till specialsjukvården hör särskilda medicinska områden som till exempel ortopedi, gynekologi och kardiologi.

Du behöver en **remiss** från en läkare på primärvården för att kunna besöka en specialistläkare.

Tandvård

ÅHS erbjuder tandvård för barn och ungdomar upp till 28 år samt för patientgrupper som är prioriterade av medicinska och sociala orsaker. För andra vuxna gäller privat tandvård.

Tandvårdsmottagningarna inom ÅHS finns i Mariehamn på Ålandsvägen 26 och i Godby på von Knorringsvägen 1.
Telefonnummer: 018-538 524

Tolk

Du har rätt till tolk (telefontolk) vid besök på ÅHS. Meddela inför besöket om du behöver tolk. OBS! Det är mycket viktigt att du **avbokar** besök med beställd tolk om du inte kan komma annars måste sjukhuset betala för tolken ändå.

Att anhöriga tolkar är inte okej.

Apotek

Apotekspersonal har **tystnadsplikt**. Personal vid apotek kan hjälpa dig att avgöra om du behöver söka vård.

Receptfria läkemedel kan kosta olika mycket på olika apotek. Både receptfria läkemedel och läkemedel som kräver ett recept måste man köpa själv.

Man får oftast inte recept på papper, alla med personnummer får e-recept (recept som skickas elektroniskt till apoteken). Ta med ID-kort när du hämtar ut läkemedel som kräver ett recept.

I Finland finns det ett högkostnadsskydd för läkemedel. Det betyder att man betalar upp till en viss totalsumma per kalenderår, sedan är läkemedlen gratis för personen

Lämna tillbaka överblivna/gamla läkemedel till apotek.

Patientombudsmannen

www.ombudsman.ax

Patientombudsmannen hjälper dig om du är missnöjd med den vård du har fått och tar även emot kritik och synpunkter.

Du kan också få hjälp med att skriva en patientskadeanmälan.

Ombudsmannen tar inte ställning till medicinska vårdbeslut, fel eller försummelser.

Boka alltid tid för besök.

Filmer

Animerade kortfilmer om bland annat ÅHS, förkylning samt hälsosam livsstil, textad till engelska och arabiska finns på www.kompassen.ax

Egenvård

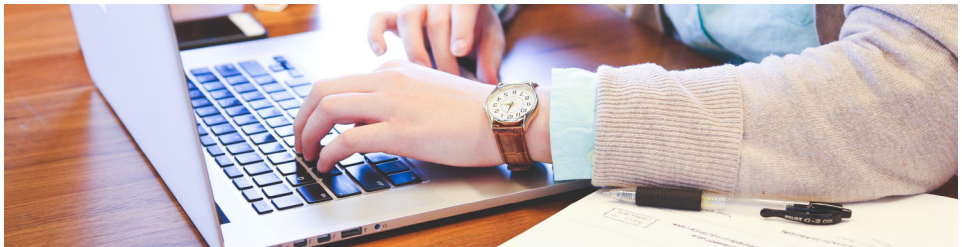
Du kan hitta patientråd för de vanligaste sjukdomarna på avdelningarnas egna sidor på ÅHS webbplats.

Bra sjukvårdsupplysning hittar du också om du söker på internet.

Till exempel har svenska 1177 vårdguiden mycket information för dig som vill läsa om hälsa och sjukdomar.

På internet

www.ahs.ax	Ålands hälso- och sjukvård
www.kompassen.ax	Integration på Åland (info på flera språk)
www.infofinland.fi	Om Finland (information på flera språk)
www.thl.fi	THL (svenska/finska/engelska)
www.thl.fi/sv/web/vaccinationer	Infektionssjukdomar och vaccinationer
www.kanta.fi	e-recept
www.1177.se	Vårdguiden (Sverige)
www.youmo.se	För ungdomar på flera olika språk
www.fipoh.se	Flerspråkig information om psykisk ohälsa

**ASYL-, MIGRATIONS-
OCH INTEGRATIONSFONDEN**

Med stöd från Europeiska unionen

EN SÄKER HAMN

**Ålands hälso-
& sjukvård**

PB 1091
AX-22111 Mariehamn
ÅLAND
www.ahs.ax